P9_TA(2021)0020

Pristojne i cjenovno pristupačne mogućnosti stanovanja za sve

Rezolucija Europskog parlamenta od 21. siječnja 2021. o pristupu pristojnim i cjenovno pristupačnim mogućnostima stanovanja za sve (2019/2187(INI))

(2021/C 456/14)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno njegov članak 3. stavak 3., te Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove članke 9, 14., 148., 151., 153., 160. i 168., kao i Protokol br. 26 o uslugama od općeg interesa priložen UFEU-u,

— uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezinu Glavu IV. (Solidarnost),

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju Ujedinjenih naroda o ljudskim pravima, a posebno njezine članke 8. i 25.,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom,

— uzimajući u obzir zaključne napomene Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom iz rujna 2015. o početnom izvješću Europske unije iz lipnja 2014. upućenom tom Odboru,

— uzimajući u obzir ciljeve održivog razvoja koje su svjetski vođe prihvatili u rujnu 2015. i koje je Vijeće podržalo, a posebno cilj održivog razvoja br. 11. o održivim gradovima i zajednicama te cilj održivog razvoja br. 3 o osiguravanju zdravog života i promicanju blagostanja za ljude svih generacija;

— uzimajući u obzir Ženevsku povelju UN-a o održivom stanovanju i njezin cilj: „osigurati dostupnost pristojnog, odgovarajućeg, cjenovno pristupačnog i zdravog stanovanja svima” ([1]),

— uzimajući u obzir smjernice Svjetske zdravstvene organizacije iz 2018. za stanovanje i zdravlje naslovljene „Preporuke za promicanje zdravog stanovanja za održivu i pravednu budućnost ([2])”,

— uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava koji su proglasili Europsko vijeće, Europski parlament i Europska komisija u studenom 2017., a posebno njegova načela br. 19. „Stanovanje i pomoć beskućnicima” te br. 20. „Pristup osnovnim uslugama”,

— uzimajući u obzir revidiranu Europsku socijalnu povelju, a posebno njezin članak 30. o pravu na zaštitu od siromaštva i socijalne isključenosti, članak 31. o pravu na stanovanje i članak 16. o pravu obitelji na socijalnu, pravnu i ekonomsku zaštitu,

— uzimajući u obzir akcijski plan partnerstva za stanovanje u okviru Programa EU-a za gradove iz 2018. ([3]),

— uzimajući u obzir Novi program za gradove usvojen u listopadu 2016. na Konferenciji Ujedinjenih naroda o stanovanju i održivom gradskom razvoju (Habitat III), koja se održava svakih 20 godina,

— uzimajući u obzir izvješće radne skupine na visokoj razini o ulaganju u socijalnu infrastrukturu u Europi 2018. ([4]),

---

([1]) https://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/charter/Language_versions/ENG_Geneva_UN_Charter.pdf
([2]) https://www.who.int/publications/i/item/who-housing-and-health-guidelines
([3]) https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/final_action_plan_euua_housing_partnership_december_2018_1.pdf
([4]) Izvješće radne skupine na visokoj razini o ulaganju u socijalnu infrastrukturu u Europi: „Poticanje ulaganja u socijalnu infrastrukturu u Europi” čiji su autori Lieve Fransen, Gino del Bufalo i Edoardo Reviglio (siječanj 2018.).

četvrtak, 21. siječnja 2021.

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija iz 2017. o temi „Ususret Europskom programu za stanovanje” ([5]),

— uzimajući u obzir izjavu mreže Eurocities iz 2016. o državnim potporama i lokalnim javnim uslugama ([6]),

— uzimajući u obzir završno priopćenje s 19. neslužbenog sastanka ministara EU-a za stambena pitanja održanog 9. i 10. prosinca 2013. ([7]),

— uzimajući u obzir rezoluciju gradonačelnika velikih europskih gradova o pravu na stanovanje iz 2014. ([8]),

— uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 26. travnja 2017. pod naslovom „Pregled stanja u vezi s Preporukom iz 2013. ‚Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti’” (SWD(2017)0258),

— uzimajući u obzir izvješće posebnog izvjestitelja UN-a o primjerenom stanovanju kao komponenti prava na primjeren životni standard i o pravu na nediskriminaciju u tom kontekstu od 30. prosinca 2015. (A/HRC/31/54) ([9]), u kojem se analizira beskućništvo kao globalna kriza ljudskih prava koja zahtijeva hitan globalni odgovor,

— uzimajući u obzir paket mjera Komisije za socijalno ulaganje iz 2013.,

— uzimajući u obzir preporuku Komisije od 20. veljače 2013. naslovljenu „Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti” (2013/112/EU),

— uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 5. travnja 2011. o okviru EU-a za nacionalne strategije integracije Roma do 2020. (COM(2011)0173) i naredna izvješća o provedbi i evaluaciji,

— uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije naslovljenu „Okvir za kvalitetu usluga od općeg interesa u Europi” (COM(2011)0900),

— uzimajući u obzir Odluku Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku naknade za pružanje javnih usluga koje se dodjeljuju određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. listopada 2020. naslovljenu „Val obnove za Europu: ozelenjivanje zgrada, otvaranje radnih mjesta, poboljšanje života” (COM(2020)0662),

— uzimajući u obzir svoju Zakonodavnu rezoluciju od 10. srpnja 2020. o prijedlogu odluke Vijeća o smjernicama za politike zapošljavanja država članica ([10]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. lipnja 2020. o europskoj zaštiti prekograničnih i sezonskih radnika u kontekstu krize prouzročene bolešću COVID-19 ([11]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu ([12]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. listopada 2019. o politici zapošljavanja i socijalnoj politici europodručja ([13]),

([5]) https://dmsearch.cor.europa.eu/search/opinion
([6]) http://nws.eurocities.eu/MediaShell/media/EUROCITIES%20statement%20on%20 state%20aid%20and%20local%20public%20% 20services_16%2001%202016%20final.pdf
([7]) http://www.iut.nu/wp-content/uploads/2017/07/Housing-Ministers%C2%B4-Communiqu%C3%A9.pdf
([8]) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/resolution-for-social-housing-in-europe.pdf
([9]) https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/31/54
([10]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0194.
([11]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0176.
([12]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0005.
([13]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0033.

— uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 26. ožujka 2019. o financijskom kriminalu, utaji poreza i izbjegavanju plaćanja poreza ([14]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. ožujka 2019. o europskom semestru za usklađivanje ekonomske politike: aspekti zapošljavanja i socijalne politike u Godišnjem pregledu rasta za 2019. ([15]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 2. ožujka 2020. o provedbi europske strategije za osobe s invaliditetom za razdoblje nakon 2020. ([16]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. studenoga 2017. o borbi protiv nejednakosti kao sredstvu za poticanje otvaranja radnih mjesta i rasta ([17]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. listopada 2017. o politikama minimalnog dohotka kao sredstvu za suzbijanje siromaštva ([18]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2016. o provedbi Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom uz poseban osvrt na zaključne napomene Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom ([19]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. srpnja 2016. o izbjeglicama: uključivanje u društvo i integracija na tržište rada ([20]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. svibnja 2016. o siromaštvu: rodna perspektiva ([21]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. travnja 2016. o ostvarenju cilja borbe protiv siromaštva u svjetlu rastućih troškova za kućanstva ([22]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. studenoga 2015. o smanjenju nejednakosti s posebnim naglaskom na siromaštvo djece ([23]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. studenoga 2015. o kohezijskoj politici i marginaliziranim zajednicama ([24]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2014. o strategiji EU-a o beskućništvu ([25]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. lipnja 2013. o socijalnom stanovanju u Europskoj uniji ([26]),

— uzimajući u obzir izvješće Ujedinjenih naroda od 26. prosinca 2019. o smjernicama posebnog izvjestitelja za provedbu prava na primjereno stanovanje o primjerenom stanovanju kao komponenti prava na primjeren životni standard i o pravu na nediskriminaciju u tom kontekstu,

— uzimajući u obzir preporuku Odbora ministara Vijeća Europe CM/Rec(2010)5 od 31. ožujka 2010. o mjerama za suzbijanje diskriminacije na temelju seksualne orijentacije ili rodnog identiteta,

---

([14]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0240.
([15]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0202.
([16]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0156.
([17]) SL C 356, 4.10.2018., str. 89.
([18]) SL C 346, 27.9.2018., str. 156.
([19]) SL C 101, 16.3.2018., str. 138.
([20]) SL C 101, 16.3.2018., str. 2.
([21]) SL C 76, 28.2.2018., str. 93.
([22]) SL C 58, 15.2.2018., str. 192.
([23]) SL C 366, 21.10.2017., str. 19.
([24]) SL C 366, 21.10.2017., str. 31.
([25]) SL C 482, 23.12.2016., str. 141.
([26]) SL C 65, 19.2.2016., str. 40.

četvrtak, 21. siječnja 2021.

— uzimajući u obzir drugo istraživanje o LGBTI osobama iz svibnja 2020. koje je provela Agencija Europske unije za temeljna prava,

— uzimajući u obzir europsku građansku inicijativu naslovljenu „Housing for all” ([27]),

— uzimajući u obzir studiju Komisije iz lipnja 2020. naslovljenu „Pravno priznavanje roda u EU-u: put transrodnih osoba k potpunoj jednakosti” ([28]) (neslužbeni prijevod),

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja (A9-0247/2020),

A. budući da je pristup adekvatnom stanovanju temeljno pravo koje se mora smatrati preduvjetom za uživanje drugih temeljnih prava i pristup tim pravima te za život dostojan čovjeka; budući da nacionalne, regionalne i lokalne vlasti država članica imaju obvezu definirati vlastitu politiku stanovanja i poduzeti potrebne mjere da bi osigurale da se to temeljno pravo poštuje na njihovim tržištima stambenih nekretnina;

B. budući da, kako je navedeno u članku 151. UFEU-a, imajući na umu temeljna socijalna prava poput onih određenih u Europskoj socijalnoj povelji potpisanoj 18. listopada 1961. u Torinu te onih iz Povelje Zajednice o temeljnim socijalnim pravima radnika iz 1989., Unija i države članice imaju za cilj promicanje zapošljavanja, poboljšanje životnih i radnih uvjeta, kako bi se na putu napretka omogućilo njihovo usklađivanje, odgovarajuću socijalnu zaštitu, dijalog između uprave i radnika, razvoj ljudskih potencijala u smislu trajne visoke stope zaposlenosti i borbu protiv isključenosti;

C. budući da EU i njezine države članice imaju obvezu svim građanima osigurati pristup pristojnim i cjenovno pristupačnim mogućnostima stanovanja u skladu s temeljnim pravima iz članaka 16., 30. i 31. Europske socijalne povelje i europskim stupom socijalnih prava;

D. budući da, prema članku 36. Povelje o temeljnim pravima Europske unije, Unija priznaje i poštuje pristup uslugama od općeg gospodarskog interesa kao što je predviđeno nacionalnim zakonima i praksama, u skladu s Ugovorima s ciljem promidžbe socijalne i teritorijalne kohezije Unije; budući da su javne vlasti država članica klasificirale usluge od općeg interesa kao takve, što znači da su predmet određenih obveza javnih službi; budući da te usluge može pružati država ili privatni sektor; budući da te usluge uključuju socijalno stanovanje kao socijalnu uslugu od općeg interesa; budući da socijalne usluge od javnog interesa odgovaraju na potrebe osjetljivih građana u skladu s načelima solidarnosti i jednakog pristupa; budući da Komunikacija Komisije o Okviru za kvalitetu usluga od općeg interesa u Europi svim građanima jamči pristup osnovnim uslugama i promiče kvalitetu u području socijalnih usluga;

E. budući da cilj održivog razvoja br. 11 poziva na konkretne ciljeve za 2030. da bi se osigurao pristup odgovarajućim, sigurnim i cjenovno pristupačnim mogućnostima stanovanja i osnovnim uslugama za sve, na unaprjeđenje sirotinjskih četvrti te na jačanje uključive i održive urbanizacije, kao i kapaciteta za participativno, integrirano i održivo planiranje ljudskih naselja i upravljanje njima u svim državama;

F. budući da sve više osoba s niskim i srednjim primanjima koji žive u EU-u ima poteškoća da si priušti stan, preopterećeni su troškovima stanovanja i održavanja, žive u stambenim jedinicama u kojima postoji zabrinutost zbog sigurnosti, koje su nezdrave, nekvalitetne, nepristupačne, energetski neučinkovite ili prenapučene, ili su beskućnici ili im prijeti deložacija;

G. budući da povećanje broja dovršenih stambenih projekata ne poboljšava u značajnoj mjeri pristup mogućnostima stanovanja osobama čija su primanja preniska da bi si mogli priuštiti tržišne najamnine ili previsoka da bi ostvarili pravo na socijalno stanovanje; budući da taj problem posebice pogađa samohrane roditelje, velike obitelji i mlade ljude koji ulaze na tržište rada;

([27]) https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000003_hr
([28]) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/legal_gender_recognition_in_the_eu_the_ journeys_of_trans_people_towards_full_equality_web.pdf

H. budući da, prema procjenama Eurofounda, neprimjereni uvjeti stanovanja gospodarstvo EU-a koštaju 195 milijardi EUR godišnje ([29]); budući da je 2018. godine 17,1 % stanovništva EU-a živjelo u prenapučenim stambenim objektima ([30]); budući da u EU-u 28,5 % mladih ljudi u dobi između 25 i 34 godine živi sa svojim roditeljima; budući da na tu brojku utječe nekoliko većinom socioekonomskih faktora, kao i dostupnost mogućnosti stanovanja ([31]); budući da će do 2030. godine preko dvije trećine svjetske populacije stanovati u gradovima ([32]);

I. budući da je udio populacije EU-a koji troši više od 40 % svojeg raspoloživog dohotka kućanstva na troškove stanovanja u razdoblju između 2010. i 2018. godine bio 10,2 %, iako su zabilježene značajne razlike između država članica EU-a;

J. budući da cijene stanovanja svake godine rastu, a stopa njihova rasta veća je od rasta raspoloživog dohotka kućanstva; budući da je stanovanje trenutno najveća stavka rashoda za europske građane;

K. budući da je procijenjeno da tržište stambenih nekretnina generira oko 25 milijardi EUR te je stoga ključno za stvaranje radnih mjesta i potiče gospodarsku aktivnost, utječući pritom na mobilnost radne snage, energetsku učinkovitost, infrastrukturne zahtjeve i otpornost, održivi promet i urbani razvoj, među raznim drugim područjima;

L. budući da su se u posljednjim desetljećima pogoršali cjenovna pristupačnost i uvjeti stanovanja za vlasnike i unajmljivače niskih primanja; budući da je gotovo 38 % kućanstava koja su u riziku od siromaštva trošilo više od 40 % svojeg raspoloživog dohotka kućanstva na stanovanje; budući da se broj ljudi koji su u riziku od siromaštva u EU-u povećava na 156 milijuna ako u obzir uzmemo troškove stanovanja;

M. budući da su troškovi najma u EU-u u posljednjem desetljeću narasli, dok su u 22 države članice u razdoblju od 2007. do 2019. narasle i cijene nekretnina;

N. budući da posljednji dokazi prikupljeni nakon izbijanja pandemije bolesti COVID-19 pokazuju da bi, srednjoročno gledano, gospodarska recesija i gubitak radnih mjesta mogli dodatno povećati preopterećenost troškovima stanovanja i beskućništvo u EU-u;

O. budući da stambena kriza u mnogim državama članicama teže pogađa urbana područja te je postalo teško pronaći cjenovno pristupačne mogućnosti stanovanja po tržišnim cijenama, između ostaloga i za kućanstva sa srednjim primanjima;

P. budući da se stambena kriza događa i u bogatim i manje bogatim zemljama, što dovodi do socijalne isključenosti i prostorne segregacije; budući da je pristup pristojnim i cjenovno pristupačnim mogućnostima stanovanja teži osjetljivim skupinama, kao što su siromašni radnici, žene, mladi, posebice nezaposleni mladi, samohrani roditelji, velike obitelji, osobe starije životne dobi, posebice one koje žive same, LGBTIQ osobe, migranti, izbjeglice, osobe s invaliditetom, osobe s fizičkim ili mentalnim bolestima i osobe iz marginaliziranih zajednica, uključujući Rome;

Q. budući da je kriza izazvana bolesti COVID-19 pogoršala nesigurnost po pitanju stanovanja, preveliku zaduženost i rizik od deložacije i beskućništva te ukazala na nesigurnu situaciju mnogih osoba, posebice osoba starije životne dobi, ali i radnika migranata te sezonskih radnika, koji nemaju pristup mogućnostima stanovanja koje ispunjavaju zahtjeve po pitanju zdravlja i socijalnog distanciranja;

R. budući da je Eurofoundovo istraživanje o bolesti COVID-19 pokazalo da se u travnju 2020. financijska situacija pogoršala za 38 % ispitanika, a 47 % ispitanika ([33]) izrazilo je poteškoće u spajanju kraja s krajem; ta je brojka narasla na 87 % među nezaposlenim pojedincima; budući da je, među njima, gotovo 30 % ispitanika već kasnilo s plaćanjem računa za režije, a 22 % njih kasnilo je s plaćanjem najamnine ili hipoteke, dok je jedna petina izrazila strah vezan uz stabilnost stambene situacije s obzirom na kašnjenje plaćanja najamnine; budući da je Eurofoundovo istraživanje

([29]) https://www.eurofound.europa.eu/news/news-articles/inadequate-housing-is-costing-europe-eu194-billion-per-year
([30]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en
([31]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20190514-1
([32]) https://www.un.org/en/events/citiesday/assets/pdf/the_worlds_cities_in_2018_ data_booklet.pdf
([33]) https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2020/addressing-household-over-indebtedness

pokazalo da je 2016. godine 14 % stanovnika u 28 država članica EU-a izjavilo da kasni s plaćanjem obveza jer ne stignu na vrijeme podmiriti najamninu ili hipoteku, potrošačke kredite, zajmove od prijatelja ili obitelji ili račune za režije ili telefon; budući da je 21 % stanovništva u riziku od prevelike zaduženosti ako se uključe osobe koje teško (ili vrlo teško) spajaju kraj s krajem, ali (još) nemaju nepodmirenih obveza;

S. budući da je pandemija bolesti COVID-19 imala razoran učinak na europsko tržište rada, koji Međunarodna organizacija rada u drugom kvartalu 2020. procjenjuje na gubitak radnih sati ekvivalentan broju od 44 milijuna radnih mjesta s punim radnim vremenom; budući da je kriza uzrokovana bolesti COVID-19 pogoršala položaj nevladinih i humanitarnih organizacija koje tradicionalno pomažu osobama u teškim stambenim ili životnim situacijama te je dovela do nesigurnosti po pitanju nastavka pružanja njihovih usluga;

T. budući da se prisilna deložacija definira kao trajno ili privremeno udaljavanje protiv volje pojedinca, obitelji i/ili zajednica iz domova i/ili područja na kojima stanuju, bez pružanja, ili pristupa, prikladnim oblicima pravne ili druge vrste zaštite koja je u skladu s međunarodnim pravom o ljudskim pravima; budući da su prisilne deložacije već dugo prepoznate kao teško kršenje ljudskih prava;

U. budući da nedostatak kvalitetnih mogućnosti stanovanja predstavlja ozbiljan izazov za mnoge građane EU-a; budući da trenutačno nema preciznih podataka o broju beskućnika u EU-u, a rigorozno prikupljeni podaci predstavljaju temelj svake učinkovite javne politike;

V. budući da se stopa beskućništva u mnogim državama članicama u posljednjem desetljeću povećala zbog porasta troškova stanovanja, učinka gospodarske krize i naknadnih politika, uključujući zamrzavanje ili ukidanje socijalnih programa i beneficija;

W. budući da je program „Najprije stan” integrirana strategija za borbu protiv beskućništva koja kombinira potporu stanovanju sa socijalnim uslugama i integracijom beskućnika na tržište rada; budući da usvajanje načela tog programa u državama članicama može značajno pomoći u smanjenju beskućništva;

X. budući da načelo br. 19. europskog stupa socijalnih prava obrađuje pitanja stambene pomoći i beskućništva; budući da je Komisija najavila da će predstaviti akcijski plan i usvojiti ga do veljače 2021.; budući da beskućništvo predstavlja povredu prava na primjereno stanovanje i drugih ljudskih prava, uključujući pravo na nediskriminaciju, zdravlje, vodu i sanitarne uvjete, sigurnost osobe i slobodu od okrutnog, ponižavajućeg i neljudskog postupanja ([34]), te je stoga u osnovi nepomirljivo s ciljevima EU-a za socijalni napredak i njegovim socijalnim modelom; budući da su beskućnici i osobe koje žive u neformalnim stambenim jedinicama često žrtve kriminalizacije, zlostavljanja, stigmatizacije, socijalne isključenosti i diskriminatornog postupanja zbog svojeg stambenog statusa; budući da im često odbija pristup sanitarnim objektima, okuplja i udaljuje od zajednica te da su često žrtve ekstremnih oblika nasilja; budući da je očekivani životni vijek beskućnika značajno niži od onog opće populacije;

Y. budući da bi definicija beskućništva trebala uključivati njegov materijalni aspekt (nedostatak minimalno primjerene mogućnosti stanovanja), kao i socijalni aspekt (sigurno mjesto za osnivanje obitelji ili zasnivanje socijalnih odnosa, za sudjelovanje u životu zajednice i dostojanstven život) ([35]); budući da je kriza izazvana bolesti COVID-19 pokazala da je borba protiv beskućništva pitanje javnog zdravlja i da se rješenja za to mogu pronaći, primjerice pružanjem privremenog smještaja i stavljanjem moratorija na deložacije, što su mjere koje su već provedene u nekoliko država članica;

Z. budući da je beskućništvo u porastu u najmanje 24 države članice; budući da svake noći u Europskoj uniji 700 000 beskućnika mora spavati u skloništima ili na ulici, što predstavlja porast od 70 % u posljednjih 10 godina.

([34]) Završno izvješće posebnog izvjestitelja UN-a o pravu na primjereno stanovanje, str. 3.

([35]) Izvješće posebnog izvjestitelja UN-a o primjerenom stanovanju kao komponenti prava na primjeren životni standard i o pravu na nediskriminaciju u tom kontekstu, A/HRC/31/54.

AA. budući da postoji nestašica cjenovno pristupačnih socijalnih mogućnosti stanovanja i pristupačnih mogućnosti stanovanja; budući da 9,6 % stanovništva u ukupno 27 država članica EU-a stanuje u kućanstvima koje troše 40 ili više posto svojeg ekvivalentnog raspoloživog dohotka na stanovanje ([36]); budući da je teret troška stanovanja teži za osobe s invaliditetom kod kojih je stopa preopterećenosti troškovima stanovanja 12,5 %, u usporedbi s 9,9 % za osobe bez invaliditeta;

AB. budući da se cjenovna pristupačnost mogućnosti stanovanja mora sagledati u njezinu općenitom odnosu s uzorcima dohotka i razvojem, kao i pravednom raspodjelom i pretjeranim rastom troškova stanovanja, te imati jasnu rodnu dimenziju; budući da neuspjesi na području tržišta stambenih nekretnina ugrožavaju socijalnu koheziju u Europi, povećavaju stopu beskućništva i siromaštva te utječu na povjerenje u demokraciju; budući da bi, za rješavanje svih tih izazova, nacionalne i lokalne vlasti morale moći usvojiti prikladne stambene politike, uključujući mjere državne potpore, da bi stvorile uvjete i potporu ulaganjima u socijalno i cjenovno pristupačno stanovanje;

AC. budući da razina javne potrošnje na troškove vezane uz socijalno stanovanje u Europi ovisi od zemlje do zemlje, pri čemu neke zemlje stavljaju veći naglasak na potporu socijalnom stanovanju od drugih; budući da je, međutim, potreba za socijalnim stanovanjem narasla od financijske krize 2008. jer se pojedinci s nižim primanjima suočavaju s povećanim financijskim pritiskom u vezi stanovanja; budući da zemlje koje primjenjuju univerzalistički model socijalnog stanovanja obično imaju velike sektore nekretnina namijenjenih iznajmljivanju, sve sa sveobuhvatnim ciljem promicanja socijalne raznolikosti i sprječavanja segregacije na temelju socioekonomskih faktora ([37]);

AD. budući da su u 2018. cijene nekretnina narasle u gotovo svakoj državi članici u usporedbi s 2015.; budući da su u posljednje tri godine cijene kuća u EU-u prosječno narasle za 5 %;

AE. budući da su posljednjih godina ulaganja u socijalno stanovanje u padu; budući da potrošnja različitih vlada na socijalno stanovanje (prijenosi i kapitalna potrošnja) predstavlja samo 0,66 % europskog BDP-a, što je nisko prema nedavnim povijesnim razinama i predstavlja silazni trend;

AF. budući da stambeni fond u EU-u značajno raste, a manjak mogućnosti smještaja i dalje predstavlja značajan problem;

AG. budući da je 10,3 % stanovništva u EU-u preopterećeno troškovima stanovanja;

AH. budući da neodgovarajući stambeni uvjeti i beskućništvo negativno utječu ne samo na fizičko i psihičko zdravlje i dobrobit ljudi te na kvalitetu njihova života, već i na njihov pristup zapošljavanju i pristup drugim ekonomskim i socijalnim uslugama;

AI. budući da pristup objektima za rekreaciju, društvenim centrima, parkovima i zelenim površinama također pozitivno utječe na životne uvjete; budući da bi ulaganja u socijalno stanovanje također trebala pružati podršku izgradnji fizičke infrastrukture koja se temelji na zajednici (društveni centri, sportski objekti itd.) i programima zajednice za daljnje poboljšanje kvalitete života ljudi;

AJ. budući da je WHO identificirao stanovanje kao ključni sektor za aktivnosti vezanih uz rješavanje zdravstvenih nejednakosti ([38]); budući da 2,1 % europskih građana nema unutarnju kupaonicu, tuš ili sanitarne čvorove u svojim stambenim prostorima; budući da većina tih građana živi u pet država članica: Rumunjskoj (27,7 %), Bugarskoj (15,3 %), Litvi (10,6 %), Latviji (9,9 %) i Estoniji (5,3 %) ([39]); budući da ruralna područja posebice pate od manjka ulaganja u pristup sanitarnim uvjetima i ostalim osnovnim komunalnim uslugama; budući da bi prilikom definiranja i provedbe svojih politika i aktivnosti Europska unija trebala osigurati visoku razinu zaštite ljudskog zdravlja;

([36]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Housing_statistics&oldid=497245#Housing_affordability
([37]) Razvojna banka Vijeća Europe, Nejednakost stanovanja u Europi (neslužbeni prijevod), 2017., str. 34.
([38]) https://www.who.int/social_determinants/Guidance_on_pro_equity_linkages/en/
([39]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20191119-1

četvrtak, 21. siječnja 2021.

AK. budući da su, prema Komisiji, kućanstva s djecom općenito u većem riziku od teških stambenih uvjeta, a udio djece koji živi u prenapučenom domaćinstvu veći je kod djece koja žive u siromaštvu nego kod djece u općoj populaciji; budući da je manjak pristupa socijalnom stanovanju prepreka djeci iz obitelji s niskim primanjima uzrokovana nedovoljnom ponudom socijalnog stanovanja, što dovodi do dugog vremena čekanja; budući da su prikladno grijani stambeni prostor sa sigurnom vodom i sanitarnim uvjetima te stanovanje općenito ključni element za zdravlje, dobrobit, rast i razvoj djece; budući da primjereno stanovanje također pogoduje učenju kod djece ([40]);

AL. budući da je energetsko siromaštvo stalna pošast koja utječe na milijune ljudi u EU-u i budući da je bolest COVID-19 pogoršala tu krizu jer je ograničenje kretanja dovelo do značajnog povećanja potrošnje energije i viših računa; budući da je, nadalje, zbog bolesti COVID-19 velik broj radnika izgubio posao ili dio svojih primanja, unatoč mjerama financijske potpore i kratkoročnim programima o radu koje su države članice uvele, a EU podržao; budući da stambene olakšice i subvencije za troškove najma često nisu dovoljne da pokriju stvarne troškove stanovanja, a u nekim zemljama veoma strogi kriteriji onemogućavaju pristup stambenim olakšicama za osjetljive skupine;

AM. budući da društva stare i prolaze kroz demografske promjene; budući da se oblik stanovanja treba promijeniti s godinama u skladu s promjenama stila života ili obiteljskom situacijom; budući da prepreke stanovanju uključuju manjak pristupa, usamljenost, zabrinutosti oko sigurnosti i troškove održavanja;

AN. budući da bi stambeni prostori trebali biti sigurni, udobni i jednostavni za održavanje, što je veoma važno za osobe starije životne dobi;

AO. budući da energetska učinkovitost stambenog fonda ima izravan učinak na energetsko siromaštvo i troškove održavanja; budući da je tržište plina i energije jedno od najprofitabilnijih sektora u svijetu, iako gotovo 7 % kućanstava u EU-u nije u mogućnosti podmiriti režije ([41]); budući da kućanstva s niskim primanjima također plaćaju više za energiju; budući da „val obnove” može igrati važnu ulogu u uštedi energije, smanjenju troškova i potrošnje energije, čime se pomaže smanjenju energetskog siromaštva i poboljšava udobnost te sanitarni i životni uvjeti za sve;

AP. budući da je dekarbonizacija gospodarstva EU-a do 2050. zajednički cilj u borbi protiv klimatskih promjena, a energija koja se upotrebljava za grijanje i hlađenje zgrada jedan od glavnih uzroka tih promjena; budući da je kroz europski zeleni plan Europska unija samoj sebi postavila cilj da zgrade učini energetski učinkovitijima;

AQ. budući da u više od polovice država članica EU-a sada postoji preko 500 stambenih prostora na 1000 stanovnika; budući da je ta brojka najviša u zemljama koje su turističke destinacije, gdje kuće za odmor izgrađene za uporabu u visokoj sezoni na najatraktivnijim turističkim lokacijama ne udovoljavaju potrebama stanovanja šire populacije ([42]);

AR. budući da su izbjeglice, azilanti, migranti, posebno oni bez dokumenata, interno raseljene osobe, osobe bez državljanstva, osobe s invaliditetom, djeca i mladi, autohtono stanovništvo, žene, LGBTIQ osobe, osobe starije životne dobi i pripadnici rasnih, etničkih i vjerskih manjina neravnomjerno zastupljeni među osobama koje žive u beskućništvu, u neformalnom smještaju ili u neprimjerenim stambenim uvjetima, a često su potisnuti u najmarginalnija i najnesigurnija područja; budući da su gore navedene skupine često žrtve višedimenzionalne diskriminacije kao rezultat stambenog statusa; budući da je pri utvrđivanju i provedbi svojih politika i aktivnosti Europska unija usmjerena na borbu protiv diskriminacije na temelju spola, rase, etničkog podrijetla, religije ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije;

AS. budući da je Komisija 12. studenoga 2020. usvojila svoju prvu strategiju za jednakost LGBTIQ osoba;

([40]) Studija isplativosti za jamstva za djecu: dokument za raspravu ciljne skupine za djecu koja živi u nesigurnim obiteljskim situacijama (neslužbeni prijevod).

([41]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200120-1

([42]) https://www.oecd.org/els/family/HM1-1-Housing-stock-and-construction.pdf

AT. budući da je Odbor ministara Vijeća Europe državama članicama u preporuci CM/Rec(2010)5 preporučio da treba poduzeti mjere kojima bi se osiguralo da sve osobe na učinkovit i jednak način imaju pristup primjerenom stanovanju, bez diskriminacije na temelju seksualne orijentacije ili rodnog identiteta; budući da je predložio i da se prikladna pažnja treba dati rizicima beskućništva kojima su izložene LGBTIQ osobe, uključujući mlade i djecu, koje mogu biti posebno izložene socijalnoj isključenosti, uključujući onu od vlastite obitelji;

AU. budući da studija Komisije o pravnom priznavanju roda u EU-u ukazuje na diskriminaciju protiv transrodnih osoba i osoba koje se ne identificiraju ni s jednim rodom prilikom pristupa tržištu stambenih nekretnina, uključujući gubitak domova zbog zahtjeva za razvodom koji je dio nekih procesa priznavanja roda u EU-u; budući da pristup pravnom priznavanju roda povećava šansu da transrodna osoba pronađe stambeni prostor u slučajevima kada je potrebna dokumentacija koja odgovara njihovu rodnom izražavanju;

AV. budući da Komisija raspolaže značajnim brojem kompetencija vezanih uz tržište stambenih nekretnina, uključujući nadzor banaka, monetarnu politiku, kredite i hipotekarne kredite, uključujući pravila odgode i podmirenja duga, kao i mogućnost interveniranja u slučaju financijskih balona, javnih troškova socijalnog financiranja stanovanja i nenaplativih kredita; budući da se prema Protokolu br. 26 UFEU-a pružanje zadataka usluga od općeg gospodarskog interesa, kao što je pružanje socijalnog i cjenovno pristupačnog stanovanja, treba temeljiti na određenim nacionalnim, regionalnim i lokalnim povjerenim zadacima koji odražavaju potrebe i proporcionalnu podršku stanovanju i zajednicama;

AW. budući da špekulativno stjecanje nekretnina i zemljišta ima naglašenu ulogu u kontinuiranom rastu cijena stanovanja; budući da se može primijetiti nagli i kontinuirani rast cijena kuća i tržišnih najamnina, posebno u gradovima i gradskim ili prigradskim područjima;

AX. budući da se prisilna deložacija definira kao trajno ili privremeno udaljavanje protiv volje pojedinca, obitelji i/ili zajednica iz domova i/ili područja na kojima stanuju, bez pružanja, ili pristupa, prikladnim oblicima pravne ili druge vrste zaštite koja je u skladu s međunarodnim pravom o ljudskim pravima; budući da su prisilne deložacije već dugo prepoznate kao teško kršenje ljudskih prava;

Postizanje odgovarajućih, energetski učinkovitih i zdravih mogućnosti stanovanja

1. poziva Komisiju i države članice da osiguraju prepoznavanje prava na primjereno stanovanje i da se ono provodi kao temeljno ljudsko pravo putem primjenjivih europskih i nacionalnih zakonodavnih odredbi; poziva Komisiju i države članice da osiguraju jednak pristup pristojnim mogućnostima stanovanja za sve, uključujući čistu i kvalitetnu pitku vodu, odgovarajuće i primjerene sanitarne i higijenske uvjete, spojeve na kanalizaciju i vodne mreže, kvalitetno unutarnje okruženje, kao i pristup cjenovno pristupačnoj, pouzdanoj i održivoj energiji za sve, te da tako doprinesu iskorjenjivanju svih oblika siromaštva, zaštiti ljudskih prava u socijalno ugroženim kućanstvima i pružanju podrške najosjetljivijim skupinama te da zaštite njihovo zdravlje i dobrobit;

2. ponavlja svoj poziv za djelovanje na razini EU-a za moratorij na odspajanje grijanja zimi i poziva na uvođenje zimskog primirja; osuđuje zaobilaženje moratorija tako što se grijanje ne uključuje na jesen, što moratorij tako čini neučinkovitim; poziva Komisiju da osigura da dobavljači električne energije usvoje zaštitne programe kako bi zajamčili domaću opskrbu energijom onima kojima je najpotrebnija, budući da je pristup osnovnim komunalnim uslugama kao što su voda, struja i sanitarni sustav ključan za postizanje ciljeva održivog razvoja;

3. poziva na uvođenje minimalnih obveznih zahtjeva za zdrave domove na razini EU-a, uključujući kvalitetu zraka u zatvorenom, koji bi trebali biti barem usklađeni sa smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije; poziva države članice da se pridržavaju i provode osnovna pravila javnih sanitarnih sustava i javnog zdravlja, kao i smjernice Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) o primjerenom stanovanju, zdravlju i temperaturi te da razmjenjuju najbolje prakse i razmišljanja poduzeta na nacionalnoj razini;

4. poziva Komisiju i države članice da prioritet smanjenju emisija i energetskoj učinkovitosti daju putem obnove stambenih prostora; podržava fokus „vala obnove" na rješavanje energetskog siromaštva i zgrada s najlošijom izvedbom, u skladu s ciljevima i načelima europskog zelenog plana, kako bi se osigurala socijalno pravedna tranzicija na klimatski neutralno gospodarstvo kojom nitko neće biti zapostavljen; poziva da se posebna pažnja posveti socijalnom stanovanju,

obiteljskim kućama i višestambenim zgradama u kojima stanuju njihovi vlasnici, kao i rješavanju problema neprimjerenog stanovanja i pristupačnosti stanovanja; stoga naglašava da bi najmoprimci i stanari-vlasnici trebali biti potpuno informirani o projektima obnove i uključeni u njih te da se njihov ukupni trošak ne bi trebao povećati zbog tih projekata;

5. poziva države članice da provedu kampanje za uštedu energije; naglašava ulogu koju minimalni standardi energetske učinkovitosti imaju u poticanju obujma i opsega obnove u zgradama s najlošijom izvedbom te pozdravlja plan u „valu obnove" za uvođenje obveznih minimalnih standarda energetske učinkovitosti za postojeće zgrade u nadolazećoj reviziji Direktive o energetskoj učinkovitosti i energetskoj učinkovitosti zgrada;

6. pozdravlja potporu Komisije u „valu obnove" u obliku financiranju rješenja za kućanstva s niskim prihodima; pozdravlja model neutralnosti troškova stanovanja (uključujući stanarinu, energetske i operativne troškove te lokalne poreze) jer kombinira socijalne i klimatske ciljeve te sprječava „deložacije zbog obnove" (deložacije na temelju toga da je zgradi potrebna značajna obnova), osiguravajući da se povećanje stanarine u potpunosti uravnotežuje uštedom energije; naglašava potrebu zaštite stanara od deložacije tijekom obnove stanova;

7. napominje da će za pružanje poticaja za obnovu, posebno u višestambenim zgradama, biti ključni sudjelovanje, komunikacija i financijski poticaji; poziva Komisiju, države članice i financijske institucije da osiguraju široku dostupnost financiranja za obnovu i podobnost za sve kategorije vlasništva, uključujući u situacijama kada ne postoje udruženja vlasnika;

8. poziva Komisiju da „val obnove" odredi kao prioritet u višegodišnjem financijskom okviru i programu Next Generation EU te da ugrožene osobe postavi u središte politika za oporavak i da osigura jednak pristup projektima obnove za sve, s obzirom na to da ulaganja u tom području mogu djelovati kao protuciklička intervencija sa značajnim potencijalom za stvaranje novih radnih mjesta; poziva države članice da odrede obnovu kao prioritet u svojim planovima za oporavak i otpornost kako bi doprinijele ostvarenju cilja dubinske obnove od najmanje 3 % europskog fonda zgrada godišnje; zahtijeva da se posebna pažnja posveti i zgradama s visokim rizikom od potresa u europskim regijama sklonim potresima;

9. poziva EU i države članice da podrže kružno gospodarstvo u građevinskom sektoru i da na zgrade i proizvode primjenjuju kružna načela s obveznim zelenim kriterijima; poziva EU i države članice da prilikom razmatranja mogućnosti obnove favoriziraju građevinske proizvode izrađene od niskougljičnih, održivih i netoksičnih materijala koji se također lako popravljaju i ponovno upotrebljavaju te da potaknu brzu tranziciju na obnovljive izvore energije za grijanje i hlađenje; naglašava da će više ekološki prihvatljivih domova izgrađenih s ekološki održivijim i trajnijim materijalima stvoriti široke socijalne i pojedinačne gospodarske koristi; poziva Komisiju i države članice da u svoje planove ulaganja u stanovanje uvedu zeleno socijalno stanovanje, uključujući kriterije održivosti socijalnog stanovanja;

10. poziva Komisiju da osigura da su prema pravilima javne nabave moguće inovacije i dugoročna partnerstva za obnovu u sektoru socijalnog stanovanja, poput pristupa pametnog susjedstva predloženog u okviru Inicijative pristupačnog stanovanja u „valu obnove";

11. poziva države članice da promiču programe i poticaje kojima se članove obitelji potiče da žive bliže jedni drugima, te za jačanje međugeneracijskih veza i omogućavanje starijim osobama koje zbog zdravstvenih ili financijskih razloga moraju napustiti svoje domove da pronađu smještaj koji odgovara njihovim potrebama, a da pritom ne moraju napustiti zajednice u kojoj već godinama žive;

Borba protiv beskućništva i diskriminacije

12. poziva da se iskorjenjivanje beskućništva do 2030. postavi kao cilj na razini EU-a; poziva Komisiju da poduzme učinkovitije mjere za podršku državama članicama u nastojanjima da smanje i iskorijene beskućništvo kao prioritet u kontekstu akcijskog plana za europski stup socijalnih prava;

13. poziva Komisiju da predloži okvir EU-a za nacionalne strategije za borbu protiv beskućništva i dodatno poziva države članice da usvoje načela programa „Najprije stan" te da prioretiziraju pružanje privremenog stanovanja beskućnicima, između ostalog putem proaktivnih i reaktivnih mjera kao dio svojih nacionalnih strategija za beskućništvo, na temelju sistematskih savjetovanja s nevladinim organizacijama koje djeluju u području beskućništva, siromaštva i diskriminacije;

14. vjeruje da bi Komisija trebala dodatno istražiti provedbu postojećih uspješnih modela, kao što je model „Najprije stan”, putem odgovarajućih instrumenata financiranja kao što su Europski socijalni fond plus i Europski fond za regionalni razvoj;

15. naglašava da je potrebna međuministarska i međuvladina suradnja u razvoju i provedbi tih strategija, kao i za sudjelovanje ključnih dionika, te potiče razmjenu najboljih praksi među državama članicama;

16. naglašava važnost prikupljanja pouzdanih podataka o beskućništvu, uključujući beskućništvo mladih, uz sudjelovanje relevantnih nevladinih organizacija i vlasti aktivnih u pružanju usluga osobama kojima prijeti opasnost od beskućništva ili koje su beskućnici; poziva Komisiju i države članice da usvoje zajedničku okvirnu definiciju i usklađene pokazatelje beskućništva u EU-u, čime bi se omogućili zajedničko razumijevanje, sustavna usporedba i procjena razmjera beskućništva diljem država EU-a; i čime bi se omogućilo sistematsko praćenje stope beskućništva na razini EU-a putem institucija kao što je Eurostat; poziva na uporabu postojećih alata, poput Europske tipologije beskućništva i stambene isključenosti;

17. poziva države članice i Komisiju da poduzmu mjere i provedu programe za mlade koji navrše 18 godina i kojima prijeti opasnost od beskućništva; poziva Komisiju da mladim ljudima pruži financijsku podršku prilikom prelaska na samostalan život, čime se poboljšava pristup informacijama o financiranju za cjenovno pristupačno stanovanje i osigurava da revidirano jamstvo za mlade pridonosi rješavanju problema beskućništva kod mladih koji je u porastu u mnogim zemljama EU-a;

18. pozdravlja pridavanje pažnje problemu beskućništva kod LGBTIQ osoba, posebice kod mladih LGBTIQ osoba, u strategiji za jednakost LGBTIQ osoba; poziva Komisiju da stvori alate za bolje prikupljanje podataka, da potakne istraživanja diljem EU-a i da olakša razmjenu pristupa u rješavanju problema beskućništva kod LGBITQ osoba među državama članicama;

19. ponavlja svoj poziv od 16. siječnja 2014. da se odmah stane na kraj kriminalizaciji beskućnika i da se izmijene diskriminirajuće prakse kojima se beskućnicima onemogućava pristup socijalnim uslugama i prihvatilištima;

20. poziva Agenciju Europske unije za temeljna prava na snažnije praćenje zločina iz mržnje i incidenata motiviranih aporofobijom; naglašava činjenicu da siromaštvo i beskućništvo nisu kaznena djela; poziva države članice da u svojim javnim politikama uspostave mehanizme kojima će zajamčiti sigurnost beskućnika i da u svoje javne politike za sigurnost uvedu aporofobiju kao zločin iz mržnje; poziva Komisiju i države članice da zabrane i riješe problem diskriminacije na temelju beskućništva ili drugog statusa stanovanja te da izvan snage stave sve zakone i mjere koje kriminaliziraju ili kažnjavaju ljude za beskućništvo ili ponašanja povezana s beskućništvom, kao što je spavanje ili objedovanje u javnom prostoru, kao i da zabrane protjerivanje beskućnika iz javnih prostora, osim ako im je osigurana sigurna alternativa za stanovanje, te uništavanje njihovih osobnih stvari;

21. poziva države članice da osiguraju da se izvanredne mjere za sprječavanje beskućništva i zaštitu beskućnika tijekom krize izazvane bolesti COVID-19, posebice moratorija na deložacije i odspajanje s opskrbe energijom, te pružanje privremenog smještaja održavaju koliko je god to potrebno i da budu popraćene primjerenim i trajnim rješenjima; poziva države članice da pruže potporu i promiču nevladine i humanitarne organizacije koje pružaju zdravstvene i socijalne usluge beskućnicima i pomažu u njihovoj zaštiti od bolesti COVID-19;

22. prepoznaje da u nekim hitnim situacijama, kao u trenucima kada se ljudi nalaze u nesigurnim administrativnim situacijama ili u slučaju žrtava obiteljskog nasilja, potrebitima na raspolaganje treba staviti hitne stambene prostore, primjerice skloništa; poziva države članice da osiguraju da nitko ne mora spavati na ulici zbog manjka pristojnih alternativa; poziva Komisiju i države članice na zajednički rad na promicanju bezuvjetnog pristupa hitnim skloništima primjerene kvalitete u situacijama velike potrebe za smještajem za svima kojima je ono potrebno; naglašava, međutim, da bi to uvijek trebalo biti samo privremeno i da ne predstavlja alternativu strukturnim rješenjima kao što su prevencija i osiguravanje odgovarajućeg stambenog prostora i socijalne potpore kao odgovor na beskućništvo;

23. ističe da su žene posebno izložene stambenoj krizi; naglašava da su žene značajnije pogođene siromaštvom, dijelom zbog razlike u plaćama i mirovinama među ženama i muškarcima te činjenice da češće rade na nepuno radno vrijeme; naglašava da je beskućništvo kod žena često manje vidljivo i da se treba posebno rješavati; poziva Komisiju i države članice da razviju rodno osjetljiv pristup u svojim nacionalnim strategijama za borbu protiv beskućništva da bi se pružila podrška ženama koje pate od beskućništva, koje su često proživjele složenu traumu i izložene su ponovnoj traumi, primjerice

uzrokovane obiteljskim nasiljem i zlostavljanjem, odvajanjem od djece, stigmatizacijom i manjkom sigurnog prostora; poziva Komisiju i države članice da razviju rodno osjetljiv pristup u svojim politikama stanovanja, posebice pružanjem podrške ženama koje se nalaze u specifičnim situacijama kao što je samohrano majčinstvo;

24. podsjeća da su socijalno distanciranje i karantena zbog bolesti COVID-19 imali dramatičan učinak na broj slučajeva nasilja nad ženama, uključujući povećane incidencije obiteljskog nasilja i zlostavljanja djece; podsjeća da se ekonomska neovisnost žena pokazala ključnim alatom za rješavanje problema rodno uvjetovanog nasilja; stoga poziva Komisiju i države članice da pruže financijsku podršku za žene žrtve rodno uvjetovanog nasilja prilikom njihova prelaska na samostalno stanovanje i poboljšan pristup informacijama o financiranju cjenovno pristupačnog stanovanja, čime se poboljšava njihova ekonomska neovisnost i životni standard;

25. poziva na sveobuhvatnu i objedinjenu strategiju za borbu protiv siromaštva kojom će se odrediti cilj za smanjivanje siromaštva među ostalim siromaštva djece; poziva Komisiju i države članice da osiguraju da se provodi pravo djece na primjereno stanovanje, između ostalog pružanjem povezane podrške roditeljima koji imaju poteškoća sa zadržavanjem ili pristupanjem stanovanju, tako da mogu ostati sa svojom djecom, s posebnim fokusom na mlade odrasle osobe koje izlaze iz institucija socijalne skrbi; poziva Komisiju da predstavi europsko jamstvo za djecu najkasnije do 2021., s dodijeljenim budžetom od 20 milijardi EUR, kroz čiju će se provedbu osigurati da svako dijete u EU-u dobije pristup primjerenom stanovanju, između ostaloga;

26. poziva države članice da osiguraju jednak pristup primjerenom stanovanju za sve, borbu protiv rasizma i antigipsizma te da osiguraju nediskriminaciju na svim osnovama utvrđenim u članku 21. Povelje o temeljnim pravima Europske unije; poziva Komisiju i države članice da osiguraju provedbu Povelje, kao i Direktive o rasnoj nejednakosti, okvira EU-a za provedbu nacionalne strategije integracije Roma i Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom; zahtijeva da obrate posebnu pažnju na višedimenzionalnu diskriminaciju; poziva Vijeće na brzo donošenje horizontalne direktive o suzbijanju diskriminacije; poziva Komisiju da učinkovito ocijeni političku posvećenost država članice i da pokrene postupke utvrđivanja povrede protiv država članica koje ne provode zakonodavstvo EU-a za suzbijanje diskriminacije ili koje kriminaliziraju beskućnike;

27. potiče države članice da definiraju i provedu politike protiv vlasnika zemljišta u sirotinjskim četvrtima i iznajmljivača ležaja te da dijele dobre prakse vezane uz te politike;

28. s dubokom zabrinutošću primjećuje da Romi istovremeno i dalje žive u iznimno zabrinjavajućim uvjetima. Mnogi često žive u izoliranim naseljima u kojima su uvjeti života ispod standarda; poziva države članice na promicanje prostorne desegregacije i uključivanje romskih korisnika u dizajn, provedbu, praćenje i evaluaciju svih faza projekata stanovanja da bi se učinkovito osiguralo da im se pružaju sve informacije da bi mogli profitirati od postojećih fondova, kao i od politika za borbu protiv diskriminacije i mehanizama za sprječavanje prisilne deložacije, te da pruže dovoljan broj prikladnih odmorišta za Rome koji nisu stalno naseljeni; naglašava hitnu potrebu za obrazovanjem i kampanjama za podizanje svijesti, kao i za javnim ulaganjima u tom pogledu, što je postalo još potrebnije zbog opasnosti pandemije bolesti COVID-19; potiče Komisiju i države članice da se koriste planiranim fondom za pravednu tranziciju kako je to namijenjeno za poboljšanje stanovanja, zdravlja i zaposlenosti, tako da se nikoga ne zapostavi, uključujući Rome;

29. upozorava na činjenicu da deložacija može biti u skladu s međunarodnim pravom o ljudskim pravima samo ako zadovoljava određen broj kriterija, uključujući smislen angažman s pogođenim osobama, istraživanje svih održivih alternativa, premještanje u primjeren stambeni prostor uz pristanak pogođenih kućanstava, tako da nitko ne ostane beskućnik, kao i pristup pravosudnim tijelima da bi se osigurala pravičnost postupka i usklađenost sa svim ljudskim pravima; poziva Komisiju i države članice da osiguraju da se deložacije smatraju prisilnima i predstavljaju kršenje prava na stanovanje ako se ne ispune gore navedeni kriteriji; zahtijeva da se prisilne deložacije kako je definirano u međunarodnom pravu o ljudskim pravima zabrane u svim okolnostima;

30. s dubokom zabrinutošću primjećuje da se osobe s invaliditetom često suočavaju s nekoliko složenih izazova i različitim vrstama oduzimanja prava u području stanovanja, primjerice manjkom prava na život u zajednici s jednakim prilikama, manjak dostupnosti usluga koje se pružaju unutar zajednice potrebnih za osiguravanje tranzicije s institucionalne skrbi na život u zajednici, činjenicom da su često prisiljeni živjeti u segregiranim stambenim institucijama, manjkom pristupa programima stanovanja, postojećim preprekama za dostupnost itd.; podsjeća Komisiju i države članice da im

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom nameće obveze; poziva na brzu deinstitucionalizaciju u cijeloj Europi te na korištenje dostupnih EU-ovih i nacionalnih fondova za stvaranje pristupačnog, nesegregiranog stanovanja i pružanje potrebnih usluga u zajednici za osobe s invaliditetom radi zaštite njihova prava na neovisan život u zajednici i na jednake šanse za sudjelovanje u društvu;

31. poziva Komisiju i države članice da osiguraju da se sredstva EU-a ili država članica neće koristiti za stambene projekte koji vode do segregacije ili socijalne isključenosti; poziva države članice da uvijek razmotre kvalitetu stanovanja u smislu urbanog razvoja, arhitekture i funkcionalnosti kako bi poboljšali dobrobit svih; poziva Komisiju i države članice da promiču programe i poticaje koji potiču i jačaju međugeneracijske veze omogućavajući osobama, posebno starijim osobama, koje moraju napustiti domove iz financijskih ili zdravstvenih razloga, da pronađu novi smještaj koji udovoljava njihovim potrebama, a da ne moraju napustiti svoje zajednice;

32. poziva Komisiju i države članice da nametnu opću obvezu ispunjavanja kriterija pristupačnosti u planiranom „valu obnove" javnih i privatnih zgrada te da iskoriste svoj potencijal za poboljšanje pristupačnosti osobama s invaliditetom i starijim osobama, kao i onima s motoričkim i senzornim poteškoćama, kako bi se stanovnicima smještaj učinilo ugodnim i „otpornim na budućnost" u svjetlu sve većih demografskih promjena;

Integrirani pristup socijalnom, javnom i cjenovno pristupačnom stanovanju na razini EU-a

33. poziva Komisiju i države članice da stambeno pitanje postane jedno od temelja akcijskog plana europskog stupa socijalnih prava; podsjeća da politike EU-a te programi i instrumenti financiranja snažno utječu na tržišta stambenih nekretnina, kvalitetu stambenog fonda i na živote građana; poziva Komisiju da hitno razvije integriranu strategiju na razini EU-a za socijalno, javno, nesegregirano i pristupačno stanovanje, stvarajući okvir koji omogućava nacionalnim, regionalnim i lokalnim vlastima da osiguraju siguran, zdrav, pristupačan i povoljan smještaj za sve; poziva Komisiju da, kao dio ove strategije, poboljša svoje djelovanje kako bi angažirala sve razine vlasti u cjelovitoj i dosljednoj provedbi prava na primjereno stanovanje za sve;

34. pozdravlja činjenicu da je cjenovna pristupačnost stanovanja uključena u europski semestar; potiče Komisiju da osigura da sve preporuke za pojedine zemlje pozitivno doprinose potpunoj i dosljednoj provedbi načela europskog stupa socijalnih prava, postizanju ciljeva UN-a i klimatskim ciljevima EU-a definiranim u zelenom planu; potiče države članice da provedu preporuke o cjenovnoj pristupačnosti stanova specifične za pojedine zemlje; navodi da bi nacionalni planovi za cjenovno pristupačno stanovanje trebali biti uključeni u nacionalne programe reformi i zahtijeva da Komisija i države članice uspostave posebne strategije za rješavanje prepreka pravu na stanovanje, poput diskriminacije, špekulacija, lihvarskih zajmova, otimanja zemlje, sukoba, prisilne deložacije, degradacije okoliša i ranjivosti na katastrofe;

35. naglašava potrebu za razradom pokazatelja indeksa cijena stambenih objekata; smatra da je stanovanje pristupačno ako je preostali budžet stanara barem dovoljan za pokrivanje ostalih bitnih izdataka za dostojanstven život; naglašava potrebu za izradom sveobuhvatne definicije cjenovne pristupačnosti stanova na razini EU-a uzimajući u obzir širok raspon pokazatelja kao što su deložacija i stope siromaštva; ističe da trenutni referentni prag za stopu preopterećenosti troškovima stanovanja od 40 % raspoloživog dohotka kućanstva nedovoljno predstavlja broj kućanstava koji je preopterećen troškovima stanovanja; poziva na ponovnu procjenu referentnog praga i poziva Eurostat da izradi širi skup podataka o troškovima stanovanja kućanstava od 25 % do 40 % raspoloživog dohotka u intervalima od 5 %;

36. potiče Komisiju da pruži točnije, kvalitetne i usporedive podatke o tržištima stambenih nekretnina te da prati dostupnost stanova širom EU-a, uključujući na lokalnoj i regionalnoj razini, putem Eurostatove Europske statistike o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC) i Europskog opservatorija za energetsko siromaštvo, uzimajući u obzir fragmentaciju nacionalnih stambenih tržišta i razlike između država članica;

37. poziva Vijeće i države članice da ponovno uvedu neformalne sastanke ministara za stambena pitanja, da na njih uključe i Parlament, da ih otvore zainteresiranim dionicima i da predstave revidirani format kontaktnih točaka za stanovanje, kako bi se osigurao mehanizam za razmjenu informacija između država članica i pružila platforma za razmjenu najboljih praksi u borbi protiv beskućništva i pružanju primjerenog i pristupačnog smještaja;

38. potiče države članice da surađuju na financiranju socijalnih ulaganja usmjerenih na rješavanje stambenih problema sa socijalnim partnerima, civilnim društvom i privatnim sektorom, od kojih mnogi imaju i mogu imati ključnu ulogu u razvoju i održavanju odgovarajućih stambenih rješenja za one koji se nalaze u ranjivim situacijama;

39. poziva države članice da povećaju svoja ulaganja u pristupačne staračke domove za starije osobe s kvalitetnim uslugama skrbi dostupnih širem krugu starije populacije;

Osiguravanje sigurnosti najma i uključivih tržišta stambenih nekretnina

40. ističe da 25,1 % europskih stanara koji plaćaju najamninu po tržišnim cijenama troši preko 40 % svog dohotka na najam i da se najamnine u prosjeku neprestano povećavaju ([43]); poziva države članice te regionalne i lokalne vlasti da uvedu zakonske odredbe, uključujući jasne propise o najmu, kako bi zaštitile prava stanara i vlasnika stanova i potaknule sigurnost vlasnika i stanara te spriječile deložacije, uključujući i mjere obnove, uključujući i osobe koje žive u stanu izvlaštenom od države kao dio postupka povrata imovine; poziva države članice te regionalne i lokalne vlasti da osiguraju transparentnost najamnine i da pruže potporu organizacijama koje rade na zaštiti stanara i vlasnika stanova i uspostavljanju postupaka pravnog rješavanja sporova s niskim pragom;

41. poziva države članice na provođenje stambenih politika koje se temelje na načelu neutralnosti između vlasništva nad stambenim nekretninama, iznajmljenih privatnih stambenih nekretnina i iznajmljenih socijalnih stambenih nekretnina; poziva Komisiju na poštivanje tog načela u europskom semestru; vjeruje da pravo na stanovanje ne bi trebalo usko definirati kao pristup socijalnom stanovanju, već u širem smislu kao pravo na život u domu u miru, sigurnosti i dostojanstvu; naglašava važnost postavljanja transparentnih kriterija podobnosti za socijalno i javno financirano stanovanje kako bi se osigurao jednak pristup stanovanju; potiče države članice da uspostave nacionalne strategije za sprječavanje socijalne segregacije širom geografskom distribucijom socijalnih stanova, dostupnih svim građanima bez obzira na status, spol, vjeru ili etničku pripadnost; poziva države članice da olakšaju pristup stanovanju i promiču raznolike četvrti poboljšanim pristupom kreditnim linijama i iznajmljivanjem s pravom kupnje za mlade, obitelji s niskim i srednjim dohotkom i osobe iz socijalno i ekonomski ugroženih skupina; potiče države članice na suradnju s bankarskim sektorom u svrhu izdavanja povoljnih zajmova za koje jamči država tim skupinama, istodobno sprečavajući pojavu mjehura i prezaduženosti;

42. poziva države članice da budu aktivnije u ispravljanju nejednakosti na tržištu stambenih nekretnina, između ostalog pružanjem sveobuhvatnih informacija o funkcioniranju tržišta stambenih nekretnina, broju i geografskoj raspodjeli transakcija, kretanju cijena u određenim segmentima tržišta i potencijalu za razvoj u drugim specifičnim segmentima;

43. naglašava da su prikladne politike i mjere koje podupiru odgovarajuću opskrbu stambenim prostorom presudne za uravnoteženje i jačanje gospodarskog razvoja stanovanja kako bi čitavo društvo imalo koristi i kako bi se svima osiguralo pristupačno i uspješno životno okruženje; vjeruje da poduzete mjere moraju biti promišljene, konkretne i usmjerene na provedbu prava na stanovanje u razumnom roku te da države članice moraju dodijeliti dovoljno resursa i na prvo mjesto staviti potrebe ugroženih i marginaliziranih pojedinaca ili skupina koje žive u nesigurnim uvjetima stanovanja; stoga poziva države članice da, uz potporu Komisije, osiguraju pružanje dovoljnih, primjerenih i pristupačnih socijalnih stanova za pokrivanje stambenih potreba tih pojedinaca i skupina;

44. poziva države članice da razviju svoje politike izgradnje kuća koje će potaknuti gospodarski rast u kontekstu pandemije bolesti COVID-19;

45. sa zabrinutošću primjećuje sve veću financijalizaciju tržišta stambenih nekretnina, posebno u gradovima, pri čemu ulagači tretiraju stambene nekretnine kao imovinu kojom se trguje, a ne kao ljudsko pravo; poziva Komisiju da procijeni koliko su politike i propisi EU-a doprinijeli financijalizaciji tržišta stambenih nekretnina i sposobnosti nacionalnih i lokalnih tijela da osiguraju pravo na stanovanje; poziva države članice i lokalna tijela na donošenje prikladnih mjera za borbu protiv špekulativnih ulaganja, usvajanje politika koje potiču dugoročna ulaganja u tržište stambenih nekretnina te na izradu politika urbanog i ruralnog planiranja kojima se pogoduje cjenovno pristupačnom stanovanju, socijalnoj raznolikosti i socijalnoj koheziji;

([43]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en

46. naglašava da je transparentnost u pogledu vlasništva nad nekretninama i transakcija od ključne važnosti za sprječavanje narušavanja tržišta stambenih nekretnina te za sprečavanje pranja novca u tom sektoru; ponavlja obvezu iz Direktive o pranju novca da Komisija do 31. prosinca 2020. podnese izvješće o potrebi usklađivanja podataka o vlasništvu nad nekretninama i o međusobnoj povezanosti tih nacionalnih registara kako bi se spriječile špekulacije; stoga ponavlja svoj poziv od 26. ožujka 2019. da države članice trebaju imati javno dostupne informacije o krajnjem stvarnom vlasništvu nad zemljištem i nekretninama;

47. poziva Komisiju i države članice da bolje zaštite hipotekarne dužnike od deložacija; naglašava da bi ljudi koji su deložirani trebali biti u mogućnosti ostvariti svoja prava na sudu; poziva Komisiju i države članice da ojačaju trenutačna obvezujuća pravila ponašanja za vjerovnike, pružatelje usluga servisiranja kredita i kupce kredita kako bi se izbjegle obmanjujuće prakse, uznemiravanje i kršenje prava potrošača, barem što se tiče hipotekarnih zajmova, ili ako je to primjereno, da usvoje nova pravila; vjeruje da bi takva pravila trebala posebno navesti zahtjeve za razumnim i održivim mjerama restrukturiranja uz one predviđene člankom 28. Direktive 2014/17/EU; poziva Komisiju da procijeni potrebu za zakonodavnim prijedlogom o minimalnom omjeru zajma i vrijednosti na tržištu hipotekarnih kredita; poziva Komisiju da razmotri učinak na tržište stambenih nekretnina prilikom predlaganja pravila o sekuritizaciji;

48. ističe da ekspanzivan rast kratkoročnog turističkog smještaja dovodi do uklanjanja stambenih nekretnina s tržišta i do rasta cijena te da može imati negativan učinak na kvalitetu života u urbanim i turističkim centrima; poziva Komisiju da Direktivu o uslugama protumači u skladu s presudom Europskog suda (C-390/18) koja utvrđuje cjenovnu pristupačnost stana i nedostatak stanova za najam kao „glavne razloge povezane s javnim interesom”, te stoga pruži široki diskrecijski prostor nacionalnim i lokalnim vlastima da definiraju razmjerna pravila za ugostiteljske usluge, uključujući obveznu registraciju, ograničenje dozvola i posebne politike zoniranja, ograničenje razdoblja, izbjegavanje „turistizacije”, pražnjenje urbanih centara i pad kvalitete života u tim područjima na štetu stanovnika; potiče Komisiju da u zakon o digitalnim uslugama uključi prijedlog obveza priopćavanja podataka za platforme koje posluju na tržištu najma kratkoročnog smještaja u skladu s pravilima o zaštiti podataka jer je taj pristup informacijama nužan da bi nadležna tijela mogla osigurati dostupnost cjenovno pristupačnih mogućnosti stanovanja;

49. podsjeća Komisiju i države članice da bi propust da reguliraju tržište stambenih nekretnina i financijske subjekte koji djeluju na tom tržištu kako bi svima osigurali pristup pristupačnom i primjerenom stanu značio nepoštivanje njihovih obveza u pogledu prava na stanovanje;

50. poziva da se stambeni sektor uključi kao socijalna usluga od općeg interesa, a ne samo kao socijalno stanovanje, jer je to neophodno kako bi se svima zajamčilo pravo na pristupačno i primjereno stanovanje;

Ulaganje u socijalne, javne, cjenovno pristupačne i energetski učinkovite mogućnosti stanovanja

51. naglašava da jaz ulaganja u cjenovno pristupačne stanove iznosi 57 milijardi EUR godišnje ([44]); poziva Komisiju i države članice da riješe problem manjka sredstava za ulaganje u cjenovno pristupačne mogućnosti stanovanja kao prioritetno pitanje; u tom pogledu poziva na reformu okvira gospodarskog upravljanja koja će državama članicama omogućiti potrebna zelena i socijalna javna ulaganja, uključujući ona koja se odnose na razvoj i poboljšanje socijalnih, javnih, pristupačnih i energetski učinkovitih mogućnosti stanovanja; nadalje poziva na usklađeno računovodstvo za metodologiju amortizacije ulaganja u cjenovno pristupačne mogućnosti stanovanja;

52. podsjeća da je socijalno stanovanje kao usluga od općeg gospodarskog interesa izuzeta od zahtjeva za prijavu državne potpore; podsjeća da je socijalno stanovanje jedini sektor u Odluci o uslugama općeg gospodarskog interesa za koji Komisija spominje ciljanu skupinu (građani u nepovoljnom položaju ili socijalno skupine u nepovoljnijem položaju), a da to nije slučaj s ostalim socijalnim uslugama; vjeruje da bi to moglo ograničiti mogućnost pružanja socijalnog i pristupačnog stanovanja za sve; priznaje da na razini EU-a ne postoji dogovorena zajednička definicija socijalnog stanovanja; upozorava, međutim, da je uska definicija socijalnog stanovanja koja ga ograničava samo na „stanovanje za građane u nepovoljnom položaju ili socijalne skupine u nepovoljnijem položaju, koji zbog ograničenja rješivosti ne mogu dobiti stan pod tržišnim uvjetima”, ograničava i ometa sposobnost država članica da definiraju njihove usluge od općeg gospodarskog interesa i usluge od općeg interesa; naglašava da bi se usluge od općeg gospodarskog interesa u stanovanju trebale uglavnom voditi

([44]) Izvješće radne skupine na visokoj razini o ulaganju u socijalnu infrastrukturu u Europi: „Boosting Investment in Social Infrastructure in Europe” (Poticanje ulaganja u socijalnu infrastrukturu u Europi) (2018).

posebnim zahtjevima koje određuju nacionalna, regionalna ili lokalna tijela jer su ta tijela nadležna za utvrđivanje i rješavanje stambenih potreba i životnih uvjeta različitih skupina koji se mogu uvelike razlikovati između ruralnih i urbanih područja, budući da ta tijela imaju presudnu ulogu u dobro usmjerenom donošenju odluka; potiče Komisiju da prilagodi definiciju ciljne skupine socijalnog stanovanja i stanovanja financiranog javnim sredstvima u pravilima o uslugama od općeg gospodarskog interesa kako bi se nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima omogućilo da podrže stanovanje za sve skupine čije se potrebe za pristojnim i cjenovno pristupačnim mogućnostima stanovanja ne mogu zadovoljiti pod tržišnim uvjetima, osiguravajući istovremeno da se financijska sredstva dodijele najugroženijim skupinama, kako bi se deblokirala ulaganja i osigurale cjenovno pristupačne mogućnosti stanovanja, neutralnost najma stambenih prostora i održiv urbani razvoj te izgradile socijalno raznolike četvrti i ojačala socijalna kohezija;

53. poziva Komisiju i države članice da dodatno povećaju ulaganja u EU-u u socijalno, javno, energetski učinkovito, primjereno i cjenovno pristupačno stanovanje te u rješavanje problema beskućništva i stambene isključenosti; u tom pogledu poziva na ulaganja putem Europskog fonda za regionalni razvoj, Fonda za pravednu tranziciju, fonda InvestEU, fonda ESF+, programa Obzor Europa i Next Generation EU, a posebno kroz instrument za oporavak i otpornost, Investicijsku inicijativu kao odgovor na koronavirus (CRII) i Investicijsku inicijativu kao odgovor na koronavirus plus (CRII +); poziva na veću sinergiju među tim instrumentima; pozdravlja financiranje zajmova socijalnog i cjenovno pristupačnih mogućnosti stanovanja putem fonda InvestEU i šireg portfelja Europske investicijske banke; poziva Komisiju i države članice da integriraju socijalni napredak kao prioritet ulaganja, zajedno sa zelenim i digitalnim tranzicijama, u instrument za oporavak i otpornost kako bi zaštitili ranjive osobe od negativnog učinka trenutne krize i uključili socijalne planove napretka u planove oporavka i otpornosti, navodeći kako će se provoditi načela europskog stupa socijalnih prava i pri čemu će cilj biti socijalna ulaganja, uključujući ulaganja u socijalno stanovanje; hitno poziva Komisiju da osigura da financiranje EU-a i financiranje Europske investicijske banke postanu pristupačniji lokalnim i regionalnim pružateljima socijalnih i javnih cjenovno pristupačnih mogućnosti stanovanja; poziva Europsku investicijsku banku da pokuša povećati relevantno usmjeravanje ciljanom tehničkom pomoći i bližom suradnjom s financijskim posrednicima i državama članicama;

54. poziva Komisiju da potakne uporabu europskih programa koji pružaju potporu obnovi domova kako bi se mogućnosti stanovanja učinile cjenovno pristupačnima;

55. potiče države članice da osiguraju da svi budući projekti stambene izgradnje i sanacije imaju za cilj promicanje pametnih zgrada u kojima se potrošnja vode i energije može nadzirati i učiniti troškovno učinkovitijom, u skladu s klimatskim ciljevima Europske unije;

56. poziva Komisiju, države članice te regionalne i lokalne vlasti da prepoznaju, podrže i financiraju demokratska i zajednička stambena rješenja pod vodstvom zajednice, uključujući zajedničke zemljišne zaklade, kao legitimna i održiva sredstva za osiguravanje tržišnog i socijalnog stanovanja; poziva na održivi pristup upotrebi urbanog zemljišta, primjerice davanjem prednosti sanaciji napuštenih kuća u odnosu na izgradnju novih;

o

o o

57. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.